

50101209 : สาขาวิชาโบราณคดีสมัยประวัติศาสตร์

คำสำคัญ : พุทธศาสนานิกายมหายาน / นครศรีธรรมราช

มณศศิชา โมสลียานนท์ : ร่องรอยของคติพุทธศาสนามหายานในจังหวัดนครศรีธรรมราชก่อนพุทธศตวรรษที่ 19. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: ศ.เกียรติคุณ ดร. ผาสุก อินทรารุณ, 142 หน้า.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะแสดงให้เห็นถึงร่องรอยของคติพุทธศาสนามหายานในจังหวัดนครศรีธรรมราชก่อนพุทธศตวรรษที่ 19 โดยในตอนต้นของงานวิจัย ได้กล่าวถึงความเป็นมาของพุทธศาสนานิกายมหายานนิกายต่างๆ ที่เผยแพร่จากอินเดียเข้าสู่เอเชีย เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประเทศไทย ภาคใต้ของประเทศไทย และพระพุทธรูปพุทธศาสนานิกายมหายานที่ปรากฏในพื้นที่นครศรีธรรมราช ก่อนพุทธศตวรรษที่ 19 และต่อมาได้ศึกษาร่องรอยของคติพุทธศาสนามหายานในจังหวัดนครศรีธรรมราชก่อนพุทธศตวรรษที่ 19 จากหลักฐานทางด้านโบราณคดี ทั้งที่เป็นลายลักษณ์และหลักฐานทางด้านศิลปกรรม

ผลของการวิจัยพบว่า คติพุทธศาสนามหายานในจังหวัดนครศรีธรรมราชก่อนพุทธศตวรรษที่ 19 สามารถแบ่งได้เป็น 2 ช่วง โดยช่วงแรกเป็นคติพุทธศาสนานิกายมหายานที่อยู่ภายใต้อิทธิพลของอาณาจักรศรีวิชัย ในช่วงราวพุทธศตวรรษที่ 13-18 และช่วงต่อมาเป็นคติพุทธศาสนานิกายตันตระจากเขมรที่แพร่เข้าสู่ภาคใต้ตั้งแต่ราวพุทธศตวรรษที่ 18-19

ช่วงพุทธศตวรรษที่ 13-18 นครศรีธรรมราชซึ่งได้อยู่ภายใต้อาณาจักรศรีวิชัยและมีการนับถือพุทธศาสนามหายานตามอย่างอาณาจักรศรีวิชัย และได้มีการส่งอิทธิพลของพุทธศาสนามหายานไปยังอาณาจักรทวารวดี ราว 13-16 เนื่องจากปรากฏพบพระพิมพ์ตามคติพุทธศาสนามหายานในจังหวัดนครปฐม นครสวรรค์ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับพระพิมพ์ที่มีการค้นพบในนครศรีธรรมราช

ช่วงพุทธศตวรรษที่ 18-19 อันเป็นช่วงที่อาณาจักรศรีวิชัยได้เสื่อมอำนาจลง เป็นผลให้อาณาจักรเขมรที่เจริญอยู่ทางภาคกลางได้ส่งอิทธิพลพุทธศาสนามหายาน สู่ภาคใต้ รวมทั้งนครศรีธรรมราช โดยมีการพบหลักฐานทางด้านโบราณคดี อาทิเช่น พระพิมพ์ศิลปะเขมร ในช่วงพุทธศตวรรษที่ 18-19

ภาควิชาโบราณคดีสมัยประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2554
ลายมือชื่อนักศึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

50101209 : MAJOR : HISTORICAL ARCHAEOLOGY

KEY WORDS : MAHAYANA BUDDHISM / NAKORNSRITAMMARAT

MONTHICHA MOSALEEYANON : THE TRACE OF MAHAYANA BUDDHISM IN
NAKHON SI THAMMARAT BEFORE 14 A.D. THESIS ADVISOR : PROF. EMERITUS PHASUK
INTRAWUT, Ph. D. 142 pp.

The purpose of this thesis is to illustrate the traces of Mahayana Buddhism in Nakhonsitammarat before 14 A.D. The first chapter focuses on the importance of southern history in the south of Thailand, with an emphasis on Nakornsritammarat. The second chapter shows the historical background of Buddhism until the rise of Mahayana Buddhism into Asia, Southeast Asia, Thailand in each sections, the south of Thailand and Nakornsitammarat province. The third chapter focuses on inscriptions and icons, related to Mahayana Buddhism found in the south of Thailand and Nakornsitammarat (before 14th century A.D.). The fourth chapter provides an analysis of all the historical and archaeological evidence, while the final chapter concludes the results of this thesis.

For the results of this thesis, the trace of Mahayana Buddhism in Nakhonsitammarat before 14 A.D can be divided into 2 periods. The first period shows the influence of Srivijaya Mahayana Buddhism during 8-13 A.D, while the second period shows the influence of Khmer Mahayana Buddhism during 13-14 A.D.

In 8-13 A.D, Nakornsritammarat was under control of the Srivijaya kingdom and accepted Mahayana Buddhism, following Srivijaya kingdom. In addition, Mahayana Buddhism was spread throughout Nakornsritammarat to the Dhavaravati Kingdom around 8 A.D. Therefore, there were some patterns of tablets, imitated from Nakornsritammarat, found in Nakornpratom and Nakornsawan.

During 13-14 A.D, the Srivijaya kingdom deteriorated. This allowed the Khmer kingdom to flourish in central Thailand and spread Khmer Mahayana Buddhism to the south of Thailand, including Nakornsritammarat. As a result there were numerous Khmer influences discovered in Nakornsritammarat such as Buddha, Khmer art tablets and many others.

Department of Archaeology Graduate School, Silpakorn University Academic Year 2011

Student's signature

Thesis Advisor's signature